

Dünýäde aragatnaşyk we gatnaşyklaryň gerimi giňeldikçe, belli diller halkara aläminde esasy wezipä öwrüldi. Bu diller dürli regionlarda hem resmi, hem-de umumy ýaşayyş dil hökmünde giňden ulanylýar. Olaryň ulanylyş gerimi olaryň ykdysady, medeni we syýasy täsiri bilen beýan edilýär.

1. Hytaý Halk Respublikasynyň dili - Mandarin

Mandarin hytaý dili dünýäde iň köp ene dili hökmünde kabul edilýär. Onuň ene dilinde gürleýänleriň sany 900 milliona golaý. Şeýle-de, Hytaýyň ykdysady güýjiniň artmagy Mandarin diliniň halkara biznesinde we diplomatiýasynda ornuny berkidýär.

2. Iň giň ýaýran halkara dili - Iňlisçe

Iňlisçe başinjiden hem ondan köp ýurdun resmi dili hasaplanýar. Düýbi Hindutane we Germaniýa bolmadyk ýurtlarda bilim, ylmy we IT ugrundaky standart dil bolup hyzmat edýär. Onuň global giňişligindäki ulanylyş mukdary 1,5 milliard töweregi adam bilen ölçenýär.

3. Hindi we Bengal dilleri

Hindi dili Hindistanyň resmi dilleriniň biri bolup, ene dilinde gürleýänleriň sany 340 milliona ýetýär. Onuň germen bolan Bengal dili täzedan 230 milliona golaý ene dil gürleýji bar. Bu diller Günorta Aziýanyň demografik we medeni giňişliginde giňden ulanylýar.

4. Ispan diliniň global täsiri

Ispan dili Latyn Amerikasy, Ispaniýa we beýleki regionlarda resmi dil bolup hyzmat edýär. Onuň ene dil gürleýänleriň sany 470 million töweregi. Film, edebiýat we turizm pudaklarynda ispan diliniň roly uly.

5. Arap diliniň giň sebitleri

Arap dili iňlisçe we hytaýça bilen deň derejede resmi diller sanalýan Birleşen Milletler Guramasynyň ýaýbaňçylarynyň biridir. Ol Gazagystan we Indoneziýa ýaly köp dilli ýurtlarda hem dindarlyk we medeniýet dili hökmünde ulanylýar. Ene dili gürleýänleriň sany

310 million töweregi.

6. Fransuz dili we onuň koloniýal mirasy

Fransuz dili Fransiýanyň hem-de Afrika we Karib dilleriniň möhüm bölegi bolup, 80-den gowrak ýurduň resmi ýa-da saýlama dili hasaplanýar. Ene dilinde gürleýänler 80 million, umumy ulanyjy sany 275 million töweregi. Diplomatik we ylmy konferensiýalarda iňlisçeden soňra gelýän dildir.

7. Rus diliniň ulanylýan mukdary

Rus dili hem BMG-niň resmi dillerinden biri bolup, Orta Aziýa we Günbatar Ýewropada giňden ulanylýar. Ene dil gürleýänleriň sany 150 million töweregi, şol sanda beýleki ýurtlardaky rus dilli ilat bilen bile iş salyşýanlar has uly möçber döreýär.

Dilleriň Mukdary boýunça Gysgaça Jedwel

Dil	Ene dil gürleýänler (mln)	Umumy ulanyjylar (mln)
Mandarin	900	1 120
Iňlisçe	370	1 500
Hindi	340	600
Ispançe	470	580
Arapça	310	450
Fransuzça	80	275
Rusça	150	260

8. Sanly we onlaýn ulanylyşlar

Internet sahypalarynyň we sosial ulgamlaryň mazmuny iňlisçe we hytaýça dilinde iň köp çap edilýär. Şeýle-de, ispan we fransuz dillerindäki onlaýn kontent hem möçberine görä öňdebaryjylaryň hatarynda durýar. Bu ýagdaý dilleriň geljegini hem şekillendirýär.

9. Dil öwreniş tendensiýalary

Global dil okuw platformalarynda iňlisçe soň hytaýça, ispança we fransuzça kurslara uly talap bar. Iş we syýahat mümkinçiliklerini giňeltmek isleýänler bu dilleri öwrenmegi saýlaýarlar. Şeýle hem, kompaniýalarara hyzmatdaşlyk edilende dile görä strategiki göçürmeler ýokarlanýar.

10. Dil we many-mazmunyň geljegi

Dünyäniň globalleşmegi we sanlylaşmagy bilen birlikde, iň köp ulanylýan dilleriň ornuny saklap galmak üçin multikultural programma we terjime hyzmatlaryna isleg her gün artýar. Bu diller adamzatyň arasyndaky düşünişmegi we hyzmatdaşlygy pugtalandyrýar.

Mähri MÄLIKOWA

**Oguz han adyndaky inžener - tehnologiýalar
uniwersitetiniň Dil öwreniş bölüminiň mugallymy**